EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 10.1.2024
COM(2024) 1 final

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE

Euroopan nuorison teemavuodesta 2022

{SWD(2024) 1 final}

1 JOHDANTO

Vuonna 2024 nuoret eurooppalaiset ovat tähän mennessä koulutetuin, teknisesti osaavin, liikkuvin ja verkottunein sukupolvi. Nuoret EU:n kansalaiset katsovat keskimäärin, että heidän subjektiivinen hyvinvointinsa on melko korkealla tasolla.[1] He ovat aktiivisia yhteiskunnassa[2], ja heidän ikäryhmänsä on tyytyväisin demokratian toimintaan EU:ssa.[3] Toisaalta heihin ovat jättäneet jälkensä vuoden 2008 globaali finanssikriisi, covid-19-pandemia ja Venäjän parhaillaan käymä hyökkäyssota Ukrainaa vastaan. Euroopan unionin 73 miljoonalle nuorelle[4] epävakaus, epävarmuus ja ennennäkemättömät muutokset ovat arkipäivää. Ne vaikuttavat heidän mahdollisuuksiinsa elämässä ja mielenterveyteensä. Moninaisista kriiseistä huolimatta nykynuoret ovat kehittäneet korkeatasoisen selviytymiskyvyn.

Tämä viitekehys on muokannut nykynuorten näkökulmia, tarpeita ja käyttäytymistä.

Vaikka nuoret ovat heterogeeninen ryhmä ja heidän näkemyksensä ovat erilaisia ja joskus ristiriitaisia, yksi asia on selvä: he tarjoavat **ainutlaatuisen sukupolvinäkökulman**. Tämän monimuotoisen nuorisonäkökulman sisällyttäminen nykyhetkeä ja tulevaisuutta koskevaan päätöksentekoprosessiin on paitsi oikeudenmukaista myös välttämätöntä.

Nykyisten haasteiden mittavuus edellyttää kaikkien osallistumista. Demokratian ylläpitämiseksi, rauhan turvaamiseksi, eurooppalaisten arvojen puolustamiseksi ja vihreän ja digitaalisen siirtymän hyödyntämiseksi parhaalla mahdollisella tavalla tarvitaan kaikkien kansalaisten, erityisesti nuorten, **luovuutta, energiaa ja erilaisia kykyjä**.

Tästä syystä puheenjohtaja Ursula von der Leyen ehdotti 15. syyskuuta 2021 Euroopan unionin tilasta pitämässään puheessa[5], että vuosi 2022 nimettäisiin Euroopan nuorison teemavuodeksi kunnianosoituksena nuorten covid-19-pandemian aikana osoittamasta selviytymiskyvystä ja jotta nuorille annetaan vaikutusmahdollisuuksia muovata Euroopan tulevaisuutta pandemian jälkeisessä maailmassa. Vahvaa nuorisoulottuvuutta EU:n painopisteissä ja politiikoissa kannattivat myös Euroopan parlamentti ja neuvosto sekä keskeiset sidosryhmäorganisaatiot, kuten Euroopan nuorisofoorumi.

Euroopan nuorison teemavuoden iskulause oli ”Tuo äänesi kuuluviin”, ja teemavuoden tavoitteena oli tarjota nuorille **myönteisiä tulevaisuudennäkymiä**, lisätä heidän **osallistumistaan yhteiskunnalliseen toimintaan** Lissabonin sopimuksen mukaisesti ja **parantaa heidän mahdollisuuksiaan tulla kuulluksi EU:n päätöksenteossa**.

Kesäkuussa 2024 järjestettävien **Euroopan parlamentin vaalien** vuoksi on entistäkin tärkeämpää saada nuoret osallistumaan demokraattiseen prosessiin. Seuraava Euroopan parlamentti päättää monista nuoria huolestuttavista kysymyksistä, jotka koskevat terveyttä ja hyvinvointia, ympäristöä ja ilmastoa, koulutusta, kansainvälistä yhteistyötä ja eurooppalaisia arvoja sekä työllisyyttä ja osallisuutta. Siksi on erittäin tärkeää, että nuoret kansalaiset tarttuvat tilaisuuteen, antavat äänensä ja varmistavat siten haluamansa edustuksen EU:n suorilla vaaleilla valitussa edustuslaitoksessa.

[1] Vuonna 2022 16–29-vuotiaiden nuorten tyytyväisyys elämäänsä oli keskimäärin 7,3 pistettä asteikolla 0–10, jossa 0 on erittäin tyytymätön ja 10 erittäin tyytyväinen (Eurostat, Quality of life indicators - overall experience of life).
[2] Flash-eurobarometri 502 – *Youth and Democracy in the European Year of Youth*, toukokuu 2022.
[3] Euroopan parlamentin kevään 2023 kyselytutkimus: Democracy in action - One year before the European elections
[4] Viimeisimmät saatavilla olevat Eurostatin tilastot nuorten (15–29-vuotiaat) kokonaismäärästä. Ks. EU Dashboard – Youth – Eurostat (europa.eu).
[5] Puhe unionin tilasta 2021 (europa.eu).

Euroopan komissio on sitoutunut vastaamaan edelleen nuorten odotuksiin paremmasta tulevaisuudesta. Tätä sitoumusta lujitetaan ottamalla käyttöön **nuorisotesti**, jolla varmistetaan, että EU:n toimintapolitiikkoja suunniteltaessa niiden vaikutukset nuoriin otetaan järjestelmällisesti huomioon **hyödyntämällä kaikkia paremman sääntelyn kehyksen tarjoamia mahdollisuuksia**. Sen tavoitteena on varmistaa, että nuorten tarpeet ja näkemykset otetaan huomioon kaikilla politiikan aloilla.

Tässä tiedonannossa esitetään teemavuoden keskeiset saavutukset ja **ensisijaiset toimet**, joilla turvataan nuorison teemavuoden pitkäkestoiset vaikutukset, tietoa monista mahdollisuuksista Euroopan nuorison teemavuodesta (2022) 22 päivänä joulukuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen (EU) 2021/2316[6] 7 artiklan mukaisesti. Komissio ehdottaa näitä toimenpiteitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 6 artiklan e alakohdan nojalla, jonka mukaan EU:lla on toimivalta toteuttaa nuorisoalalla toimia **jäsenvaltioiden toimien tukemiseksi, yhteensovittamiseksi tai täydentämiseksi**. Tämän tiedonannon liitteenä oleva komission yksiköiden valmisteluasiakirja sisältää kattavan kertomuksen teemavuoden täytäntöönpanosta, tuloksista ja kokonaisarvioinnista.

Tämä tiedonanto ja komission yksiköiden valmisteluasiakirja sekä EU:n nuorisostrategiaa 2019–2027[7] koskeva komission tuleva arviointikertomus (joka on määrä julkaista vuonna 2024) auttavat **muokkaamaan EU:n nuorisopolitiikan tulevaisuutta ja vahvistamaan nuorten osallistumista EU:n päätöksentekoon**.[8]

2 EUROOPAN NUORISON TEEMAVUOSI – TÄRKEIMMÄT SAAVUTUKSET[9]

Teemavuoden menestys perustui **useita sidosryhmiä käsittävään ja monitasoiseen yhteiskehittämiseen**, johon osallistuivat EU:n toimielimet, jäsenvaltiot, nuorten sidosryhmät ja nuoret. Kuten Euroopan nuorison teemavuotta koskevassa päätöksessä[10] pyydettiin, komissio perusti optimaalisen koordinoinnin varmistamiseksi teemavuotta varten ryhmän, joka koostui 29:stä EU:n jäsenvaltioiden nimeämästä kansallisesta koordinaattorista[11], kuudesta Erasmus+ -ohjelmaan assosioituneiden maiden kansallisesta yhteyspisteestä ja yli 120:stä Euroopan tason nuorten sidosryhmästä.

Euroopan parlamentti, Euroopan talous- ja sosiaalikomitea ja alueiden komitea osallistuivat aktiivisesti ryhmän toimintaan. Tämä erilaisten toimijoiden saaminen mukaan teemavuoden valmisteluun ja toteuttamiseen johti uusiin kumppanuuksiin kaikilla tasoilla, mikä vaikuttaa myönteisesti nuorisoyhteistyöhön tulevaisuudessa.

[6] Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös (EU) 2021/2316, annettu 22 päivänä joulukuuta 2021, Euroopan nuorison teemavuodesta (2022), s. 1.

[7] Euroopan unionin neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöslauselma nuorisoalan eurooppalaisen yhteistyön puitteista: Euroopan unionin nuorisostrategia 2019–2027.

[8] Toteutettaessa tässä tiedonannossa ehdotettuja EU:n nuorisopolitiikkaan liittyviä toimia huolehditaan yhteisvaikutuksista lasten oikeuksia koskevan EU:n strategian (COM(2021) 142 final) mukaisten toimien kanssa.

[9] Euroopan nuorison teemavuoden saavutukset esitetään kattavasti tähän kertomukseen liittyvässä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa.

[10] Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös (EU) 2021/2316, annettu 22 päivänä joulukuuta 2021, Euroopan nuorison teemavuodesta (2022).

[11] Belgiassa nuorisopolitiikka kuuluu maan kolmen kieliyhteisön vastuulle, ja tästä syystä Belgiasta nimettiin kolme koordinaattoria.

Teemavuodella onnistuttiin käynnistämään laajamittainen aktivointi ja sitoutuminen kaikilla tasoilla. **Yli 2 700 sidosryhmää**[12] eri puolilta EU:ta ja myös EU:n ulkopuolelta rekisteröi toimia Euroopan nuorisoportaalin kartalle ja edisti teemavuoden neljää tavoitetta[13].

Teemavuoden toimet oli **suunnattu** nuorille, ja ne toteutettiin nuorten **kanssa** ja nuorten **toimesta**. Noin 92 prosenttia kansallisista koordinaattoreista ja EU:n ulkopuolisten maiden kansallisista yhteyspisteistä teki yhteistyötä nuorista koostuvien kansallisten nuorisoneuvostojen kanssa. Kansallisella tasolla perustetuista 18 ohjausryhmästä/verkostosta 16:een kuului kansallisia nuorisoneuvostoja ja 12:een muita nuorisojärjestöjä.

Teemavuosi toi EU:n ja jäsenvaltioiden sekä alue- ja paikallistason toimielimet lähemmäs nuoria. Teemavuoden ansiosta suuri määrä nuoria eurooppalaisia sai omakohtaista kokemusta siitä, miten EU tuo lisäarvoa heidän elämäänsä, tukee heidän henkilökohtaista kehitystään ja antaa heille keskeiset resurssit ja taidot, jotta heistä voi tulla aktiivisia kansalaisia ja solidaarisuuden ja positiivisen muutoksen edistäjiä. Noin 83 prosenttia teemavuoden toimista järjestettiin fyysisinä toimina kasvokkain. Nämä tiedotustoimet olivat tärkeitä, sillä niillä annettiin tietoa monista mahdollisuuksista nuorille ja myös niille nuorille, joilla on vähemmän mahdollisuuksia.

Nuorison teemavuoden vaikutus

Euroopan nuorisoportaaliin rekisteröitiin yli **13 000 toimea**, joita järjesti **2 700 sidosryhmää** kaikkiaan **67 maassa**.

Kansallisista koordinaattoreista ja yhteyspisteistä **92 prosenttia** teki yhteistyötä nuorista koostuvien nuorisoneuvostojen kanssa.

Euroopan nuorisoportaalilla oli **yli miljoona sivukäyntiä**.

EU:n nuorisoalan sosiaalisen median kanavat:

– **210 miljoonaa näyttökertaa**

– **10 miljoonaa sitoutumisreaktiota**

– **91,4 miljoonaa saavutettua henkilöä**.

Nuorisopoliittiset vuoropuhelut

Noin **300** nuorta osallistui **nuorisopoliittisiin vuoropuheluihin Euroopan komission jäsenten kanssa**.

He jakoivat **ajatuksiaan ja näkemyksiään** ja oppivat, **miten EU toimii**.

He **verkostoituivat vertaistensa kanssa** ja **hankkivat asiantuntemusta** politiikan eri aloilta.

Heidän **ääntään tuotiin paremmin kuuluville** verkossa toteutetuilla vuoropuheluihin liittyvillä **viestintäkampanjoilla**. Peräti **95 prosenttia** osallistujista piti vuoropuheluja **erinomaisina** tai **erittäin hyvinä**.

Eniten nuoret odottivat teemavuodelta sitä, että yhteiskunta ja päättäjät kuuntelisivat enemmän heidän vaatimuksiaan ja toimisivat niiden mukaisesti.[14] Teemavuoden aiheen mukaisesti nuoret olivat poliittisen asialistan keskiössä ja heillä oli runsaasti **mahdollisuuksia ilmaista näkemyksiään ja ajatuksiaan** heille tärkeistä asioista. Lähes 90 prosenttia nuorisoalan sidosryhmistä ja 66 prosenttia palautetta antaneista nuorista vahvisti, että teemavuosi oli antanut heille mahdollisuuksia saada äänensä kuuluviin.

[12] Niiden sidosryhmien lukumäärä, jotka merkitsivät toimia Euroopan nuorisoportaalissa olleelle kartalle.

[13] Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös (EU) 2021/2316, annettu 22 päivänä joulukuuta 2021, Euroopan nuorison teemavuodesta (2022).

[14] Flash-eurobarometri 502 – *Youth and Democracy in the European Year of Youth*, toukokuu 2022.

Nuorisonäkökulman valtavirtaistaminen kaikilla EU:n politiikan aloilla[15] oli Euroopan nuorison teemavuoden keskeinen tavoite, joka saavutettiin hyödyntämällä laajasti komission kaikkia yksiköitä. Teemavuoteen osallistui yli 30 komission yksikköä, ja **nuorille suunnattuja toimintapoliittisia aloitteita oli yli 130. Monet niistä laadittiin yhteistyössä nuorten kanssa.** Asiaan liittyvistä EU:n ohjelmista ja välineistä osoitettiin **arviolta 140 miljoonaa euroa** teemavuoden tavoitteiden toteuttamiseen muun muassa kampanjoiden, tapahtumien ja ehdotuspyyntöjen kautta. Kansallisella tasolla **81 prosenttia** kansallisista koordinaattoreista ja kansallisista yhteyspisteistä ilmoitti tehneensä yhteistyötä muiden kuin nuorisopolitiikasta vastaavien ministeriöiden tai julkisten elinten kanssa. Lisäksi **69 prosenttia** perusti teemavuotta koskevia ohjausryhmiä tai verkostoja (joista muut kuin nuorisopolitiikkaan erikostuneet ministeriöt tai julkiset elimet muodostivat **61 %**).

Teemavuoden keskeiset tavoitteet – nuorten osallistumisen lisääminen ja nuorisonäkökulman sisällyttäminen kaikkiin toimintapolitiikkoihin – saavutettiin selvästi, ja nämä saavutukset on säilytettävä. Euroopan nuorison teemavuosi oli eurooppalaisen yhteistyön menestystarina, ja sen vaikutuksia on pidettävä yllä.

3 TULEVAT TOIMET

Komissio toteuttaa teemavuoden jatkoksi ja EU:n nuorisostrategian 2019–2027 mukaisesti toimia **kahdella keskeisellä alalla**:

- nuorten äänen vahvistaminen EU:n päätöksenteossa ja
- nuoria koskevien huolenaiheiden käsittely kaikilla politiikan aloilla.

Nämä toimet perustuvat **komission paremman sääntelyn kehykseen**, joka tarjoaa selkeän rakenteen sidosryhmien kuulemista ja vaikutusten arviointia varten. Komissio vahvistaa sisäisiä valmiuksiaan tehdä yhteistyötä nuorten kanssa ja ottaa käyttöön tehokkaan ja jatkuvan vuoropuhelun, jota käydään sidosryhmien kanssa koko poliittisen päätöksentekoprosessin ajan.

Komission pohdinnoissa on otettu huomioon useita ehdotuksia, joilla pyritään edistämään toimia EU:n toimintapolitiikkojen nuorisoulottuvuuden syventämiseksi.[16] **Euroopan nuorisofoorumi** teki ehdotuksia EU:n nuorisotestiksi[17]. **Euroopan parlamentti** kehotti teemavuoden perinnöstä antamassaan päätöslauselmassa[18] komissiota hyväksymään EU:n tason nuorisotestin, jolla varmistetaan nuorten osallistuminen ja sitoutuminen EU:n politiikkojen valmisteluun. **Neuvosto** kehotti nuorisopolitiikan valtavirtaistamista koskevissa päätelmissään[19] komissiota käyttämään paremman sääntelyn kehystään uusien politiikkatoimien nuoriin kohdistuvien vaikutusten huomioon ottamiseksi.

3.1 NUORTEN ÄÄNEN VAHVISTAMINEN EU:N PÄÄTÖKSENTEOSSA

[15] Teemavuosi rakentui yhdeksän nuorten kannalta erityisen kiinnostavan toiminta-alan ympärille: eurooppalainen oppimiseen liittyvä liikkuvuus, työllisyys ja osallisuus, poliittiset vuoropuhelut ja osallistuminen, vihreä ja digitaalinen siirtymä, kulttuuri, terveys, hyvinvointi ja urheilu, nuoriso ja maailma sekä solidaarisuus Ukrainaa kohtaan.

[16] Euroopan talous- ja sosiaalikomitea on hyväksynyt oma-aloitteisen lausunnon EU:n nuorisotestistä (SOC/728 *EU-tason nuorisotesti*) ja alueiden komitea viittaa ”nuorisotestiin” Euroopan nuorisofoorumin valmistelemassa Nuorisoa ja demokratiaa koskevassa eurooppalaisessa peruskirjassa.

[17] Euroopan nuorisofoorumi – EU Youth Test.

[18] Euroopan parlamentin päätöslauselma 24. marraskuuta 2022 Euroopan nuorison teemavuoden 2022 perinnöstä (2022/2953(RSP)).

[19] Euroopan unionin neuvoston päätelmät nuorisopolitiikan valtavirtaistamisesta Euroopan unionin poliittisissa päätöksentekoprosesseissa (C/2023/1342).

Kaikkien EU:n toteuttamien toimien olisi perustuttava sukupolvien väliseen solidaarisuuteen. Komissio sitoutuu vaalimaan päätöksissään sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta, jotta seuraavalle sukupolvelle voidaan jättää parempi maailma[20]. Lisäksi monet EU:n poliittiset aloitteet ja päätökset vaikuttavat suoraan nykyisten nuorten sukupolven elämään, kuten myös olennaisen osan EU:n nuorisostrategiasta muodostavat EU:n nuorisotavoitteet[21] osoittavat. Sen vuoksi nuorisopolitiikan valtavirtaistaminen – nuorisoulottuvuuden huomioon ottaminen kaikilla asiaankuuluvilla politiikan aloilla – on yksi EU:n nuorisopoliittisen yhteistyön painopiste.

Jotta voidaan sisällyttää nuorisonäkökulma toimintapolitiikan eri aloihin toimintapolitiikkoja suunniteltaessa tai muutettaessa, **komissio tekee niin kutsutun nuorisotestin**, jossa se hyödyntää paremman sääntelyn periaatetta ja kuulemisvälineitä täydessä laajuudessa. Nuorisotestiä ei käynnistetä tyhjästä, sillä komissiolla on jo useita **paremman sääntelyn[22] välineitä**, joita täydennetään useilla **erityisesti nuorille suunnatuilla välineillä** EU:n nuorisostrategiassa 2019–2027[23].

3.1.1 NUORISOTESTI: PAREMMAN SÄÄNTELYN VÄLINEIDEN JA KUULEMISVÄLINEIDEN HYÖDYNTÄMINEN TÄYDESSÄ LAAJUUDESSA

Komissio varmistaa, että nykyisiä **paremman sääntelyn välineitä hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti**. Paremman sääntelyn välineistössä yksilöidään keskeiset kysymykset, joiden avulla määritetään vaikutusten merkitys nuorten kannalta:

- Koulutusta, kulttuuria ja nuorisoa koskevalla **välineellä nro 31** annetaan ohjeita, viitteitä ja taustatietoja siitä, miten nuorisoon kohdistuvia vaikutuksia voidaan arvioida (yhteiskunnallinen toiminta, kansalaisvaikuttaminen, koulutus ja oppiminen, työmarkkinat, terveys ja hyvinvointi, osallisuus ja köyhyyden torjunta).
- Perusoikeuksia sekä tasa-arvon edistämistä koskevassa **välineessä nro 29** viitataan nimenomaisesti ikäulottuvuuteen ja lasten oikeuksiin vaikutusten arvioinnin ja mahdollisten kielteisten vaikutusten lieventämisen yhteydessä, sillä neutraaleilta vaikuttavilla poliittisilla päätöksillä voi olla erilainen vaikutus tiettyihin ryhmiin, vaikka tällaista vaikutusta ei olisikaan tavoiteltu tai suunniteltu.
- Strategista ennakointia koskeva **väline nro 20** tukee sen arviointia, miten esimerkiksi väestörakenteen muutokseen, rajalliseen raaka-aineiden saatavuuteen ja nopeasti muuttuvaan teknologiseen ja sosioekonomiseen todellisuuteen liittyvät megatrendit voivat vaikuttaa nuoriin.

Kun paremman sääntelyn välineet pannaan kaikilta osin täytäntöön, saadaan aikaan **nuorisotesti**. Nuorisonäkökulma sisällytetään päätöksentekoon **neljässä keskeisessä vaiheessa**:

1. **Merkityksellisyyden arviointi nuorten kannalta** – Komissio arvioi nuorisoyhteyshenkilöiden (ks. jäljempänä) ja tarvittaessa nuorisoverkoston tuella, onko suunnitellulla aloitteella, joka sisältyy komission työohjelman liitteessä I esitettyihin ensisijaisiin aloitteisiin, merkitystä nuorten kannalta. Nämä keskeiset ensisijaiset aloitteet yksilöidään johdonmukaisessa prosessissa.

[20] Puhe unionin tilasta 2022 (europa.eu).
[21] Eurooppalaiset nuorisotavoitteet | Euroopan nuorisoportaali (europa.eu).
[22] Euroopan komission paremman sääntelyn agendalla varmistetaan näyttöön perustuva ja avoin EU:n lainsäädäntö, joka perustuu sen vaikutusten kohteena olevien näkemyksiin. Ks. Sääntelyn parantaminen (europa.eu).
[23] Euroopan unionin neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöslauselma nuorisoalan eurooppalaisen yhteistyön puitteista: Euroopan unionin nuorisostrategia 2019–2027.

2. **Nuorten kuulemiset** – Kun aloite on merkitty nuorten kannalta erityisen merkitykselliseksi, komissio harkitsee erityisen nuorten kuulemisen järjestämistä (kohdennetut kyselytutkimukset tai keskustelut nuorten, edustavien nuorisojärjestöjen tai nuorten sidosryhmien foorumin kanssa). Lisäksi tällaisissa tapauksissa julkisissa kuulemisissa on oltava nuorille suunnattuja kysymyksiä, joiden osalta on mahdollisuus määrittää vastaajien ikäryhmä. Tämä edistää entisestään nuorten osallistumista, ja nuorilta saadut vastaukset voidaan esittää vaikutustenarvioinneissa. Uusia kansallisia/alueellisia nuorisokoordinaattoreita (ks. jäljempänä) voitaisiin hyödyntää kansallisella tasolla toteutettavien kuulemisten helpottamiseksi.

3. **Vaikutustenarviointi** – Komissio toteuttaa nuorisoyhteyshenkilöiden tuella vaikutustenarvioinnin. Tässä yhteydessä se hyödyntää kaikkia paremman sääntelyn välineitä, joita pidetään erityisen merkityksellisinä nuorten kannalta, ja varmistaa, että nuoriin kohdistuvia vaikutuksia analysoidaan asianmukaisesti aina, kun niillä on todettu olevan merkitystä.

4. **Valvonta** – **Sääntelyntarkastelulautakunta** tarkistaa, onko kaikki vaikutukset analysoitu asianmukaisesti, mukaan lukien nuorisoon kohdistuvat vaikutukset ja kuulemiset, jos ne on merkitty erityisen merkityksellisiksi aloitteen kannalta.

Komissio käynnistää EU:n, kansallisen ja alueellisen päätöksenteon tasolla **erityisiä nuorisopolitiikan valtavirtaistamista koskevia pyöreän pöydän keskusteluja** asiaankuuluvien sidosryhmien, erityisesti nuorisojärjestöjen, sekä jäsenvaltioiden ja muiden EU:n toimielinten välillä pitääkseen nuorisopolitiikan valtavirtaistamisen poliittisen vauhdin yllä uusia aloitteita varten ja kerätäkseen kokemusta ja tietämystä. Pyöreän pöydän keskustelut järjestetään komission työohjelman julkaisemisen yhteydessä, ja niillä varmistetaan niiden kokemusten seuranta, joita on saatu komission EU:n nuorisostrategian puitteissa tekemästä nuorisotestistä ja nuorisopolitiikan valtavirtaistamisesta.

Syventääkseen nuorisopolitiikan valtavirtaistamista päätöksenteossa komissio aikoo myös

- **käydä vuoropuhelua asiaankuuluvien nuorisoa edustavien kumppaneiden ja sidosryhmien** kanssa ja ottaa ne tiiviimmin mukaan toimintapoliittisten ehdotusten valmisteluun. Tätä varten komissio kannustaa edelleen nuoria osallistumaan aktiivisesti ja esittämään näkemyksensä julkisissa ja kohdennetuissa kuulemisissa, poliittisten päättäjien kanssa käytävissä vuoropuheluissa ja kansalaispaneeleissa;

- jatkaa onnistuneita **komission jäsenten kanssa käytäviä poliittisia vuoropuheluja**, jotka olivat teemavuoden lippulaivahanke. Kaikkialta Euroopassa ja myös sen ulkopuolelta tulevilla nuorilla on mahdollisuus keskustella säännöllisesti komission jäsenten kanssa keskeisistä aiheista ja aloitteista, jotka liittyvät lähinnä komission työohjelmaan;

- vahvistaa edelleen **sisäisiä valmiuksiaan tehdä yhteistyötä nuorten kanssa**. Komissio jatkaa teemavuoden kokemusten pohjalta **komission sisäistä nuorisoverkostoa**, jossa **nuorisoyhteyshenkilöt** olisivat ensisijaisia yhteyspisteitä nuorisokysymyksissä omilla toimintapolitiikan aloillaan ja auttaisivat vahvistamaan monialaista yhteistyötä ja nuorisopolitiikan valtavirtaistamista. Tämä **EU:n nuorisokoordinaattorin** johtama verkosto vaihtaa tietoja valmisteilla olevista toimintapolitiikoista, joilla saattaa olla vaikutuksia nuoriin, ja tekee yhteistyötä nuorten sidosryhmien foorumin ryhmän kanssa;

- Euroopan tulevaisuutta käsittelevä konferenssi oli ennennäkemätön yleiseurooppalaista demokratiaa vahvistava hanke, ja sen jatkotoimena komissio päätti vahvistaa nuorten kansalaisten ääntä EU:n päätöksenteossa kutsumalla säännöllisesti koolle

kansalaispaneeleja, joiden osallistujat valitaan satunnaisesti mutta joista kolmanneksen on oltava nuoria, keskustelemaan tietyistä keskeisistä toimintapoliittisista aloitteista.[24] Konferenssin päättymisen jälkeen on järjestetty kolme paneelia, joissa käsiteltiin elintarvikejätettä, virtuaalimaailmoja ja oppimiseen liittyvää liikkuvuutta. Tulevaisuudessa järjestettävissä kansalaispaneeleissa olisi säilytettävä vahva nuorisoulottuvuus.

Keskeiset toimet:

1. Hyödynnetään nuorisopolitiikan valtavirtaistamisen koko potentiaali osana komission paremman sääntelyn kehystä ja välineistöä, minkä tuloksena on nuorisotesti.

2. Jatketaan nuorisopoliittisia vuoropuheluja komission jäsenten kanssa.

3. Varmistetaan edelleen nuorten vahva osallistuminen kansalaispaneeleihin.

4. Hyödynnetään edelleen nuorisoyhteyshenkilöiden muodostamaa komission sisäistä nuorisoverkostoa.

5. Käynnistetään sarja nuorisopolitiikan valtavirtaistamista käsitteleviä pyöreän pöydän keskusteluja.

3.1.2 EU:N NUORISOSTRATEGIAN 2019–2027 MUKAISTEN VUOROPUHELU- JA VALTAVIRTAISTAMISVÄLINEIDEN HYÖDYNTÄMINEN

Merkityksellinen nuorten osallistuminen[25] on toimivan demokratian kulmakivi, joka edistää osallistavampaa ja yhtenäisempää yhteiskuntaa, ja tässä mielessä se on erityisen tärkeää myös vuoden 2024 Euroopan parlamentin vaaleja ajatellen. **Demokratian puolustuspakettiin** sisältyvä suositus, jolla edistetään Euroopan parlamentin vaaleja sekä kansallisia vaaleja ja kansanäänestyksiä koskevia tiukkoja demokraattisia normeja, tukee eri ryhmien, myös nuorten, laajaa osallistumista vaaleihin.[26] Siihen sisältyy myös suositus kansalaisten ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden vaikuttavan osallistumisen edistämisestä julkisen päätöksenteon prosesseissa[27], jossa muun muassa edistetään lasten ja nuorten merkityksellistä, osallistavaa, turvallista ja kaikenlaisesta syrjinnästä vapaata osallistumista. Suosituksen mukaan jäsenvaltioiden olisi pyrittävä lisäämään lasten ja nuorten osallistumista politiikkaan ja demokratian toteuttamiseen paikallisella, kansallisella ja unionin tasolla, myös maaseudulla ja syrjäisillä alueilla.

Aktiivinen osallistuminen yhteiskuntaan ja demokratiaan on keino lisätä nuorten avaintaitoja, tulevaisuudennäkymiä, yhteenkuuluvuuden tunnetta ja myönteistä asennetta. Nuorisoa ja demokratiaa koskeva vuoden 2022 Eurobarometri-tutkimus osoitti, että nuorten osallistuminen on lisääntynyt, sillä 58 prosenttia vastanneista nuorista ilmoitti toimivansa aktiivisesti yhteiskunnassa.[28]

Teemavuosi lisäsi ja paransi huomattavasti nuorten mahdollisuuksia kehittyä aktiivisina kansalaisina ja osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja päätöksentekoon. Nuorten osallistuminen nousikin teemavuoden pääteemaksi, sillä Euroopan nuorisoportaalin toimintakartalle merkittiin eniten tätä

[24] Komission tiedonanto *Euroopan tulevaisuuskonferenssi – Visiosta konkreettisiin toimiin*, COM(2022) 404 final.
[25] Nuorison teemavuoden aikana Euroopan neuvoston ja EU:n nuorisokumppanuus julkaisi tutkimuksen ”Meaningful youth political participation in Europe: concepts, patterns and policy implications”.
[26] Komission suositus osallistavista ja kestävistä vaaleista, C(2023)8626 final.
[27] Komission suositus kansalaisten ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden vaikuttavan osallistumisen edistämisestä julkisen päätöksenteon prosesseissa, C(2023)8627 final.
[28] Flash-eurobarometri 502 – *Youth and Democracy in the European Year of Youth*, toukokuu 2022.

koskevia toimia (43 %).[29] ”Enemmän mahdollisuuksia saada nuorten ääni kuuluviin kaikilla tasoilla” oli myös tärkein seurantatoimi, jonka kyselytutkimuksissa valitsi 61 prosenttia nuorista, 72 prosenttia sidosryhmistä ja 73 prosenttia kansallisista koordinaattoreista ja kansallisista yhteyspisteistä. Nuorten osallistuminen on toteutettava kaikilla nuorten kannalta merkityksellisillä politiikan aloilla. Sen vuoksi on keskeisen tärkeää tehostaa EU:n nuorisostrategian välineitä. Jotta teemavuoden vuoropuhelulle ja valtavirtaistamiselle antama vauhti voidaan säilyttää ja sitä voidaan hyödyntää, komissio aikoo

- **vahvistaa EU:n nuorisodialogia**, joka on tärkein nuorten osallistumisen väline Euroopassa, lisäämällä sen näkyvyyttä ja tavoittavuutta, ottamalla mukaan entistä useampia ja monimuotoisempia nuorisojärjestöjä, parantamalla vuoropuhelun tulosten levittämistä, toteuttamista ja seurantaa kaikilla tasoilla sekä tehostamalla toimia sellaisten nuorten osallistamiseksi, joilla on muita vähemmän mahdollisuuksia. EU:n nuorisodialogi on jatkuva nuorten ja nuorisojärjestöjen sekä politiikan toimijoiden ja päättäjien kanssa käytävä vuoropuhelu, johon osallistuu asiantuntijoita, tutkijoita ja muita relevantteja kansalaisyhteiskunnan elimiä. Jotta nuorten kuulemisissa saavutettaisiin helpommin ruohonjuuritaso, tämä vuoropuhelu voitaisiin kytkeä nykyistä paremmin komission tuleviin keskeisiin aloitteisiin. Tätä varten komissio aikoo **mukauttaa vuoropuhelun painopisteet paremmin komission työohjelmaan**. Laajentumisprosessin tukemiseksi komissio tutkii, miten ehdokasmaiden ja mahdollisten ehdokasmaiden nuorten kanssa voitaisiin tehdä enemmän yhteistyötä;

- helpottaa näkemysten vaihtoa ja nuorten kuulemista tulevista poliittisista aloitteista uuden **nuorten sidosryhmien foorumin ryhmän avulla**, joka perustuu teemavuoden sidosryhmien edustajien ryhmään ja johon osallistuu nuorisojärjestöjä, nuorisotutkijoita, jäsenvaltioiden edustajia ja muita EU:n toimielimiä. Foorumin työ **noudattelee tiiviisti tulevia EU:n aloitteita**;

- kehittää edelleen **Euroopan nuorisoportaalia** EU:n nuorille tarjoamia mahdollisuuksia koskevana keskitettynä asiointipisteenä, joka tukee nuorten tavoittamista, tietoisuuden lisäämistä ja viestintää nuorten kanssa. Tiedottaminen ja tietoisuus ovat nuorten mielekkään osallistumisen edellytyksiä, ja ne myös lisäävät nuorten Eurooppaan kuulumisen tunnetta ja tulevaisuudennäkymiä;

- selvittää **mikroavustusten** toteutettavuutta tulevassa Erasmus+ -ohjelmassa. Osa kansallisista koordinaattoreista testasi teemavuoden aikana menestyksekkäästi tällaisia **matalan kynnyksen avustuksia, joiden arvo on vähäinen**. Ne tarjoavat nuorille **helposti saatavaa rahoitusta**, jonka avulla he voivat toteuttaa yhteisiä hankkeita, kehittää taitojaan, toimintavalmiuksiaan ja itseluottamustaan sekä vaikuttaa myönteisesti yhteisöihinsä. Lisäksi mikroavustukset ovat tehokas mekanismi, jolla voidaan lisätä nuorten tietoisuutta EU:n heille tarjoamista mahdollisuuksista ja kiinnostusta niitä kohtaan;

- tuoda EU lähemmäs nuoria ja lisätä tietoisuutta EU:n tarjoamista mahdollisuuksista 12.–19. huhtikuuta 2024 järjestettävällä **Euroopan nuorisoviikolla**, jonka aiheena on demokraattinen osallistuminen. Nuorisoviikolla on suuri merkitys ennen vuoden 2024 Euroopan parlamentin vaaleja. Osana nuorisoviikkoa Euroopan nuorisofoorumi järjestää yhteistyössä komission ja Euroopan parlamentin kanssa **toisen LevelUp!-tapahtuman**, jota kokeiltiin Euroopan nuorison teemavuonna. Tavoitteena on parantaa nuorisoaktivistien

[29] Järjestäjiä, olivatpa ne sidosryhmiä tai nuoria henkilöitä eri puolilta Eurooppaa tai sen ulkopuolelta, kannustettiin esittelemään Euroopan nuorison teemavuotta koskevia aloitteitaan Euroopan nuorisoportaalin toimintakartalla.

vaikuttamis-, viestintä- ja organisointitaitoja sekä lisätä nuorten osallistumista vaaleihin, kuten vuoden 2024 Euroopan parlamentin vaaleihin;

- **tukea edelleen nuorten osallistumista EU:n ulkoiseen toimintaan EU:n edustustoissa toimivien nuorisoa edustavien neuvontaelimien** ja erityisten maailmanlaajuisten aloitteiden, kuten Naiset ja nuoret demokratiassa -aloitteen (WYDE)[30], avulla. Komissio vahvistaa edelleen tätä nuorison institutionaalista osallistumista luomalla yhteyksiä eurooppalaisten ja muualta maailmasta tulevien nuorten välille ja tuomalla maailmanlaajuisten nuorisoverkostojen, kuten nuorten palauteryhmien (Youth Sounding Boards), jäsenet yhteen vuonna 2024;

- luoda synergioita nuorten osallistumista ja lasten osallistumista koskevien toimien[31] välille ja toteuttaa näin lasten oikeutta tulla kuulluksi. Jatkaa uuden **EU:n lasten osallistumisfoorumin**[32] toteuttamista. Sen avulla lapset otetaan mukaan EU:n päätöksentekoon ja tuetaan aktiivista osallistumista demokraattiseen elämään jo varhaisessa iässä;

- kannustaa jäsenvaltioita perustamaan **kansallisia tai alueellisia nuorisokoordinaattoreita** EU:n nuorisokoordinaattorin esimerkin mukaisesti. Näiden koordinaattorien tarkoituksena on lisätä monialaista yhteistyötä niin kansallisella ja alueellisella tasolla kuin jäsenvaltioiden ja komission välillä. Niitä pyydettäisiin osallistumaan nuorten sidosryhmien foorumiin ja tekemään yhteistyötä EU:n nuorisokoordinaattorin kanssa. Puheenjohtaja von der Leyenin ilmoittamien tehostettua laajentumista koskevien painopisteiden mukaisesti myös ehdokasmaita ja mahdollisia ehdokasmaita kannustetaan osallistumaan.

Koska nuorisopolitiikan valtavirtaistaminen on edelleen suhteellisen uusi käsite, konkreettiset valtavirtaistamisvälineet (kuten nuorisotestit (youth checks, youth tests) tai vastaavat) on otettava EU:n ja kansallisella tasolla käyttöön asteittain ja tässä yhteydessä **on toteutettava joukko valmiuksien kehittämistoimenpiteitä**, jotka koskevat muun muassa vertaisoppimista, näytön keräämistä, koulutusta ja resursseja, jotta saadaan tietoa siitä, mikä on toimivaa. Tämä on olennaisen tärkeää, jotta voidaan suunnitella tehokkain tapa saavuttaa nuorisopolitiikan valtavirtaistamista koskeva tavoite **aiheuttamatta tarpeetonta hallinnollista rasitusta**. Sitä varten komissio aikoo

- julkaista vuonna 2024 jäsenvaltioiden palautteeseen perustuvan **analyysiraportin**, jossa esitetään yleiskatsaus jäsenvaltioiden kokemuksista nuorisopolitiikan valtavirtaistamista koskevista toimintatavoista;
- **helpottaa hyvien käytäntöjen vaihtoa ja järjestää vertaisoppimistoimia** asiasta kiinnostuneille jäsenvaltioille. Näillä toimilla voitaisiin kehittää välineistöjä, ohjeita ja koulutusresursseja;
- tehdä yhteistyötä kansainvälisten järjestöjen, kuten **Euroopan neuvoston ja OECD:n**, kanssa nuorisopolitiikan valtavirtaistamisesta saatujen näytön ja opetusten täydentämiseksi edelleen.

Tuloksia voidaan hyödyntää myös nuorisoasioiden valtavirtaistamista käsittelevissä pyöreän pöydän keskusteluissa.

[30] WYDE-aloite sisältää viisi osa-aluetta: i) nuorten osallistuminen yhteisten asioiden hoitoon, ii) nuoret yhdistymis- ja kokoontumisvapauden puolesta, iii) nuoret ja naiset parlamenteissa, iv) nuoret ja naiset poliittisissa puolueissa ja v) nuorten naisten poliittisen osallistumisen edistäminen päätöksenteossa.
[31] Komission tiedonanto *Lasten oikeuksia koskeva EU:n strategia*, COM(2021) 142 final.
[32] EU:n lasten osallistumisfoorumi.

Keskeiset toimet:

1. Vahvistetaan EU:n nuorisovuoropuhelua.

2. Perustetaan nuorten sidosryhmien foorumin ryhmä.

3. Kehitetään edelleen Euroopan nuorisoportaalia EU:n tarjoamia mahdollisuuksia koskevana keskitettynä asiointipisteenä.

4. Tutkitaan, voidaanko mikroavustukset toteuttaa tulevassa Erasmus+ -ohjelmassa.

5. Järjestetään vuoden 2024 Euroopan nuorisoviikko, jonka aiheena on demokraattinen osallistuminen, ja LevelUp!-tapahtuma nuorisoaktivisteille.

6. Tuetaan nuorten osallistumista EU:n ulkoisiin toimiin.

7. Luodaan synergioita nuorten osallistumista ja lasten osallistumista koskevien toimien välille.

8. Kannustetaan jäsenvaltioita perustamaan kansallisia tai alueellisia nuorisokoordinaattoreita.

9. Kehitetään nuorisopolitiikan valtavirtaistamista koskevaa tietämystä ja valmiuksia vertaisoppimisen, näytön keräämisen, koulutuksen ja resurssien avulla.

3.2 NUORIA KOSKEVIEN HUOLENAIHEIDEN KÄSITTELY KAIKILLA POLITIIKAN ALOILLA

Edellä kuvatut nuorisopolitiikan valtavirtaistamistoimet voivat olla merkityksellisiä kaikilla politiikan aloilla. Nuorten tulisi pystyä ilmaisemaan näkemyksensä kaikilla heitä koskevilla aloilla, ja heidän tarpeensa olisi otettava huomioon kaikissa heitä koskevissa päätöksissä.

Mitkä ovat ne pääteemat, joihin Euroopan nuorison teemavuoden olisi nuorten mielestä pitänyt keskittyä?[33]

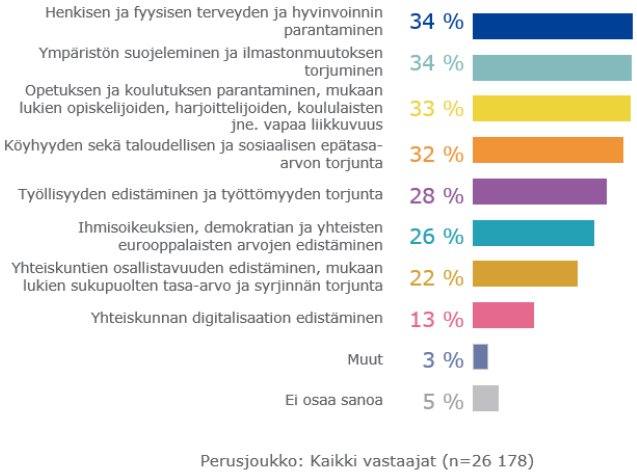

Lähde: Flash-eurobarometri 502 – Youth and Democracy in the European Year of Youth, toukokuu 2022.

[33] Vastaajat saivat valita enintään kolme vastausta.

Kun komissio toteuttaa teemavuoden jatkotoimia ja ottaa huomioon nuorten tärkeimmät huolenaiheet, se edistää toimia seuraavilla **viidellä keskeisellä nuorten kannalta merkittävällä politiikan alalla**: **terveys ja hyvinvointi, ympäristö ja ilmasto, koulutus, kansainvälinen yhteistyö ja eurooppalaiset arvot, työllisyys ja osallisuus.**

3.2.1 TERVEYS JA HYVINVOINTI

Covid-19-pandemia muodosti vakavan haasteen erityisesti nuorten mielenterveydelle. Lisäksi nuorilla on lukuisia digitaalisista välineistä, kuten sosiaalisesta mediasta, aiheutuvia haasteita, ja tämä lisää monien nuorten mielenterveyteen kohdistuvaa painetta. Covid-19-pandemian aikana yksinäisyyden lisääntyminen ja sosiaalisen vuorovaikutuksen vähentyminen, mahdollisuuksien menettäminen, epävarmuus tulevasta sekä pelon ja menetysten aiheuttama ahdistus aiheuttivat stressiä. [34] [35] [36]

Henkisen ja fyysisen terveyden ja hyvinvoinnin parantamisen painoarvo kasvaa EU:n nuorten kannalta nopeimmin.[37] Komission kesäkuussa 2023 antama tiedonanto ***kokonaisvaltainen lähestymistapa mielenterveyteen***[38] oli ensimmäinen ja merkittävä toimi mielenterveyttä koskevan uuden monialaisen lähestymistavan varmistamiseksi. Sitä laadittaessa kerättiin erityisiä nuorten kannanottoja mielenterveydestä. Mielenterveyttä koskevassa tiedonannossa yksilöidään 20 lippulaivahanketta ja todetaan, että mielenterveystoimiin on osoitettu rahoitustukea useista EU:n rahoitusvälineistä 1,23 miljardia euroa. Komissio aikoo

- auttaa jäsenvaltioita panemaan täytäntöön **aiheesta ”Tie koulumenestykseen” marraskuussa 2022 annetun neuvoston suosituksen**[39], jossa korostetaan lasten ja nuorten henkistä hyvinvointia keskeisenä tekijänä, joka parantaa heidän mahdollisuuksiaan menestyä koulutuksessa ja yleensä elämässä;

- laatia **hyvinvointia kouluissa koskevat suuntaviivat**, jotka kannustavia oppimisympäristöjä käsittelevän komission asiantuntijaryhmän on tarkoitus julkaista vuonna 2024;

- tehdä vuoden 2024 painopisteiden[40] ja lasten oikeuksia koskevan EU:n strategian[41] mukaisesti ehdotuksen **komission suositukseksi yhdennettyjen lastensuojelujärjestelmien kehittämisestä ja vahvistamisesta** jäsenvaltioissa. Tässä keskitytään lasten tarpeisiin ja varmistetaan nykyisten EU:n välineiden (lainsäädäntö, politiikkatoimet ja rahoitus) parempi hyödyntäminen;

[34] Komission kertomus EU:n nuorisostrategian täytäntöönpanosta (2019–2021), COM(2021) 636 final.
[35] UNICEFin vuonna 2021 julkaiseman raportin mukaan itsemurha on nuorten (15–19-vuotiaat) toiseksi yleisin kuolinsyy liikenneonnettomuuksien jälkeen, ja lasten ja nuorten mielenterveyden heikentymisestä arvioidaan aiheutuvan EU:ssa vuosittain noin 50 miljardin euron kustannukset.
[36] Vuoden 2022 Health at a Glance -raportin mukaan joka toinen nuori eurooppalainen ilmoitti, että mielenterveyspalveluja ei ollut tarpeeksi saatavilla, ja masennus oli yli kaksinkertaistunut nuorten keskuudessa.
[37] Flash-eurobarometri 502 – *Youth and Democracy in the European Year of Youth*, toukokuu 2022.
[38] Komission tiedonanto *Kokonaisvaltainen lähestymistapa mielenterveyteen*, COM(2023) 298 final.
[39] Neuvoston suositus, annettu 28 päivänä marraskuuta 2022, aiheesta ”Tie koulumenestykseen” ja koulunkäynnin keskeyttämisen vähentämiseen tähtäävistä politiikoista – 28. kesäkuuta 2011 annetun neuvoston suosituksen korvaaminen.
[40] Osana komission vuoden 2024 työohjelmaa.
[41] Komission tiedonanto *Lasten oikeuksia koskeva EU:n strategia*, COM(2021) 142 final.

- toteuttaa äskettäisen **mielenterveyttä koskevan komission tiedonannon** mukaisia lippulaiva-aloitteita muun muassa tukemalla vuonna 2024 lasten ja nuorten mielenterveysverkoston perustamista, jolla pyritään edistämään tiedonvaihtoa, vastavuoroisen tuen antamista ja apua tarvitsevien tavoittamista nuorisolähettiläiden välityksellä, ja laatimalla **ennaltaehkäisyä koskevan työkalupakin**, jolla käsitellään henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin välisiä yhteyksiä sekä terveyteen vaikuttavia keskeisiä tekijöitä;
- suojella **Turvallisempaa ruutuaikaa, terveemmät nuoret** -toimen avulla nuoria digitaalisessa maailmassa, verkossa ja sosiaalisessa mediassa;
- tukea **jäsenvaltioiden harjoittamaa seurantaa digitaalisen muutoksen vaikutuksesta lasten hyvinvointiin** Better Internet for Kids -alustan avulla;
- tukea jäsenvaltioita **nuorten hyvinvoinnin ja mielenterveyden edistämisessä vuoden 2024 teknisen tuen välineen lippulaivahankkeella** *Mental health: Fostering well-being and mental health*[42] ja jatkaa nuorten Youth FIRST -lippulaivahankkeesta myönnettävää tukea haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja nuorten mielenterveyden ja hoidon vahvistamiseksi;
- **varmistaa nuorille turvallisempi ja terveellisempi digitaalinen ympäristö** panemalla täytäntöön digipalvelusäädös, jossa edellytetään, että alaikäisten käytettävissä olevat verkkoalustat takaavat heille korkeatasoisen yksityisyyden ja turvallisuuden;
- esittää Euroopan syöväntorjuntasuunnitelman mukaisen **ennaltaehkäisypaketin**, johon sisältyvät
    - luonnos **rokotteilla ehkäistävissä olevia syöpiä koskevaksi neuvoston suositukseksi**, jolla tehostetaan murrosikäisten ja sitä nuorempien tyttöjen ja poikien rokottamista ihmisen papilloomaviruksia vastaan, ja

      päivitys vuonna 2009 annettuun **neuvoston suositukseen savuttomista ympäristöistä**, jolla suojellaan ihmisiä passiivisille tupakoinnille ja aerosoleille altistumiselta ja edistetään tupakattoman sukupolven saavuttamista;
- **tukea syrjäisimpien alueiden nuoria** miljoonan euron suuruisella Youth4Outermostregions-avustusjärjestelmällä[43] heidän alueidensa elämänlaadun parantamiseksi.

3.2.2 YMPÄRISTÖ JA ILMASTO

EU:n vihreän kehityksen ohjelman onnistuminen edellyttää kansalaisten aktiivista osallistumista. Euroopan nuorison teemavuodella luotiin mahdollisuuksia osallistua vihreään siirtymään ja auttaa sen muokkaamisessa. Nuorilla olisi oltava asianmukaiset taidot ja tiedot, joiden avulla he voivat vastata ympäristö- ja ilmastonmuutoshaasteisiin luovilla ja innovatiivisilla ratkaisuilla. Näiden toimien pohjalta komissio aikoo

- tukea **nuorten EU:n ilmastosopimuksen lähettiläiden** yhteisöä ilmastotoimien edistämiseksi nuorten keskuudessa käytännön tasolla sekä tukea heidän paikallisia toimiaan;

[42] Vuoden 2024 teknisen tuen välineen lippulaivahanke – Mental health: Fostering well-being and mental health (europa.eu).
[43] Call relaunched – Youth for Outermost Regions:€1 million to support youth in the outermost regions (europa.eu).

- tukea nuorten osallistumista unionin katastrofivalmiutta ja -palautuvuutta koskevien tavoitteiden saavuttamiseen keskeisenä välineenä, jolla vahvistetaan kykyä selviytyä tulevista katastrofeista;

- parantaa **nuorten mahdollisuuksia tehdä vapaaehtoistyötä** vihreän siirtymän edistämiseksi **lisäämällä Euroopan solidaarisuusjoukkojen vuoden 2024 ehdotuspyynnön määrärahoja Horisontti Eurooppa -puiteohjelmasta**;
- kannustaa **vihreiden kaupunkien ja alueiden verkostoja** (kuten Green City Accord -aloitetta), jotta nuoret harjoittelijat ja vapaaehtoiset saadaan mukaan paikallisiin vihreisiin hankkeisiin;

- edistää edelleen oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta rahoitettavassa **EUTeens4Green-hankkeessa** toteutettavia nuorisovetoisia ilmastohankkeita;
- tukea jäsenvaltioita **vihreää siirtymää ja kestävää kehitystä koskevasta oppimisesta annetun neuvoston suosituksen**[44] täytäntöönpanossa;

- edistää uutta **nuorten oppimislaboratoriota (Youth Learning Lab)** osana **ilmastoasioita edistävän koulutuksen koalitiota**;
- tavoittaa nuoret komission tulevalla **ilmastoa ja demokratiaa koskevalla kampanjalla** ennen vuoden 2024 Euroopan parlamentin vaaleja;
- edistää Länsi-Balkanin nuorten osallistumista vihreään siirtymään tätä koskevan **Länsi-Balkanin nuorisohankkeen** avulla;

- laajentaa Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutin sekä osaamis- ja innovaatioyhteisöjen **Girls Go Circular -toimea** tyttöjen digitaalisten ja yrittäjyystaitojen parantamiseksi kiertotalouden alalla;

- korostaa tarvetta tukea sukupolvenvaihdoksia maataloudessa, sillä nuoret ovat uusien ideoiden ja energian lähde, heillä on innovatiivisia aloitteita ja he ovat sitoutuneet kestäviin käytäntöihin ja siirtymiin.

3.2.3 KOULUTUS

Koulutus oli teemavuonna tärkeä aihe, koska silloin vietettiin Erasmus+ -ohjelman 35-vuotisjuhlaa ja aloitettiin uudelleen ulkomailla opiskelu pandemian jälkeen. **Neuvoston suosituksessa nuorten vapaaehtoisten liikkuvuudesta**[45], hiljattain annetussa **neuvoston suosituksessa ”Eurooppa liikkeellä”**[46] ja vuonna 2022 päättyneen Euroopan tulevaisuuskonferenssin suosituksissa[47] korostettiin tarvetta helpottaa entisestään tätä. Komissio aikoo

- edistää vuonna 2024 **eurooppalaisen yhteistutkinnon** aikaansaamiseksi tehtävää työtä eurooppalaisen yliopistostrategian mukaisesti ja auttaa näin vahvistamaan tunnetta

[44] Neuvoston suositus, annettu 16 päivänä kesäkuuta 2022, vihreää siirtymää ja kestävää kehitystä koskevasta oppimisesta.
[45] Neuvoston suositus, annettu 5 päivänä huhtikuuta 2022, nuorten vapaaehtoisten liikkuvuudesta Euroopan unionissa.
[46] Europe on the Move – a proposal on the future of learning mobility | European Education Area (europa.eu).
[47] Euroopan tulevaisuuskonferenssi (europa.eu).

Eurooppaan kuulumisesta kansainvälisiin akateemisiin ohjelmiin osallistuvien korkeakouluopiskelijoiden ja akateemisen henkilöstön keskuudessa. Eurooppalaisen yhteistutkinnon suoritusmerkintä olisi yhteisistä ohjelmista valmistuville opiskelijoille myönnettävä yhteisiin eurooppalaisiin kriteereihin perustuva täydentävä todistus;

- vahvistaa nuorten roolia **digitaalisen koulutuksen keskuksessa**, **digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelman** vuoden 2024 tarkistuksessa ja muissa aloitteissa, jotka liittyvät digitaalisen koulutuksen tekemiseen laadukkaaksi ja osallistavaksi ja sen saattamiseen kaikkien ulottuville myös maaseutualueilla ja syrjäisillä alueilla;
- vahvistaa Erasmus+ -ohjelman **kouluille suunnattuja Jean Monnet** -toimintoja EU:n yhdentymistä ja arvoja koskevan oppimisen edistämiseksi varhaisesta iästä lähtien;
- kannustaa jäsenvaltioita lisäämään **nuorten** koulutus-, urheilu-, vapaaehtoistoiminta- ja työllistymismahdollisuuksia **maaseutualueilla ja syrjäisillä alueilla** maaseutua koskevan EU:n toimintasuunnitelman mukaisesti;[48]
- jatkaa vuonna 2024 lahjakkaille nuorille tutkijoille suunnattua **EU TalentOn -aloitetta** ja **nuorten tutkijoiden EU-kilpailua** koskevaa aloitetta osana Katowicen valintaan eurooppalaiseksi tiedekaupungiksi 2024 liittyviä toimia;
- puuttua **tyttöjen ja naisten aliedustukseen STEM-aineiden** opetuksessa muun muassa STEAM-lähestymistavan[49] avulla digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelman ja eurooppalaisen yliopistostrategian mukaisesti;
- tukea jäsenvaltioita nuorten taitojen kehittämiseen tähtäävien uudistusten suunnittelussa ja täytäntöönpanossa vuoden 2024 **teknisen tuen välineen** lippulaivahankkeella *Skills: Fostering skills development systems better adapted to the labour market*[50]. Tuella puututaan jatkuvaan osaamisen kohtaanto-ongelmaan ja työvoimapulaan ja parannetaan työvoiman osaamista vihreää ja digitaalista siirtymää varten sekä mukautetaan koulutusjärjestelmiä;
- edistää **Länsi-Balkanin yliopistojen** osallistumista Eurooppalaiset yliopistot -aloitteeseen;
- edistää EU:n ja OECD:n/INFE:n yhteisen, **lapsia ja nuoria koskevan EU:n rahoitusosaamiskehyksen** käyttöönottoa EU:ssa[51] jäsenvaltioiden ja sidosryhmien keskuudessa.

3.2.4 KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ JA EUROOPPALAISET ARVOT

Euroopan nuorison teemavuoden maailmanlaajuisen ulottuvuuden keskeisenä saavutuksena EU esitteli kaikkien aikojen ensimmäisen EU:n ulkoiseen toimintaan liittyvän nuorisotoimintasuunnitelmansa[52], joka on suunniteltu yhdessä nuorisojärjestöjen ja nuorten kanssa. Toimintasuunnitelman avulla pyritään erityisillä aloitteilla osallistamaan ja tuomaan yhteen EU:n ja

[48] Komission tiedonanto *EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisio – Vahvat, verkottuneet, selviytymiskykyiset ja vauraat maaseutualueet*, COM(2021) 345 final.

[49] STEAM-lähestymistavalla tarkoitetaan taidealan, yhteiskuntatieteiden ja humanististen tieteiden sisällyttämistä STEM-aineiden opetukseen. Se on monialainen, osallistava ja tulevaisuuteen suuntautunut lähestymistapa oppimiseen, jolla pyritään tekemään STEM-alojen opinnoista ja työurista houkuttelevampia monille oppijoille.

[50] TSI 2024 Flagship – Flagship on Skills:Fostering skills development systems better adapted to the labour market (europa.eu).

[51] Euroopan unioni/OECD, Euroopan unionin lasten ja nuorten taloustaitokehys.

[52] Yhteinen tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle – EU:n ulkoiseen toimintaan liittyvä nuorisotoimintasuunnitelma 2022–2027 Nuorten mielekäs osallistuminen EU:n ulkoiseen toimintaan ja siinä voimaantuminen kestävän kehityksen, tasa-arvon ja rauhan edistämiseksi, JOIN(2022) 53 final.

kumppanimaiden nuoria kaikilta alueilta ja lisäämään heidän vaikutusmahdollisuuksiaan, jotta he voivat tuoda esiin oman näkökulmansa ja osallistua kumppaneina EU:n ulkoiseen toimintaan. Komissio aikoo

- lisätä EU:n ja nuorten yhteistyötä yleisesti toteuttamalla ja vahvistamalla **EU:n nuorten palauteryhmän** (Youth Sounding Board for International partnerships) kaltaisia aloitteita ja perustamalla yhä enemmän EU:n edustustoissa toimivia nuorisoa edustavia neuvontaelimiä;
- tukea nuorten osallistumista kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen keskeisillä välineillä, resursseilla ja taidoilla muun muassa nuorten voimaannuttamisrahaston[53] ja Afrikan ja Euroopan nuorisoakatemian kaltaisilla aloitteilla;
- perustaa foorumin nuorisojärjestöjen kanssa kaikkialla maailmassa käytävää säännöllistä vuoropuhelua ja kuulemisia varten **EU:n ulkoisia toimia koskevan nuorisodialogifoorumin[54]** avulla ja varmistaa nuorten osallistumisen erilaisiin kuulemisprosesseihin, myös osana Global Gateway -strategian[55] käyttöönottoa;
- tarjota tiloja ja tukitoimintoja nuorten aktiiviselle osallistumiselle rauhanrakentamiseen, turvallisuusalan uudistuksiin ja sovittelumenettelyihin, jotta varmistetaan, että nuorten erityistarpeet ja painopisteet otetaan huomioon ja että heidän roolinsa jälleenrakentamisessa tunnustetaan ja sitä tuetaan YK:n rauhaa ja turvallisuutta koskevaan ohjelmaan EU:n antaman sitoumuksen mukaisesti;
- antaa Ukrainan ja muiden itäisen kumppanuuden alueen maiden nuoriso- ja urheilujärjestöille vuoden 2024 ehdotuspyynnössä (joka toteutetaan NDICI – Globaali Eurooppa -välineen varoilla) mahdollisuus kehittää valmiuksiaan osallistumalla **Erasmus+ -ohjelman nuoriso- ja urheilualan valmiuksien kehittämistoimiin**. Nämä toimet ovat jo avoinna kaikille Länsi-Balkanin kumppaneille. tutkia Erasmus+ -ohjelman mahdollisuuksia muilla alueilla, erityisesti virtuaalivaihdon ja nuorisoalan valmiuksien kehittämisen osa-alueilla;
- tukea edelleen hiljattain perustettua **Yhdistyneen kuningaskunnan yliopistojen opiskelijajärjestöjen Eurooppa-asioita koskevaa verkostoa**. EU:n edustustoon Yhdistyneessä kuningaskunnassa perustetaan nuorisoa edustava neuvontaelin osana EU:n ulkoiseen toimintaan liittyvää nuorisotoimintasuunnitelmaa;
- jatkaa YK:n tulevaisuutta käsittelevää huippukokousta silmällä pitäen yhteistyötä EUH:n ja EU:n jäsenvaltioiden kanssa kunnianhimoisen ja toimintaan suuntautuneen tulevaisuutta koskevan sopimuksen aikaansaamiseksi, myös sopimuksessa olevan erityisesti nuoriin ja tuleviin sukupolviin keskittyvän luvun osalta, ja huolehtii sen jatkotoimista.

3.2.5 TYÖLLISYYS JA OSALLISUUS

EU auttaa jäsenvaltioita vähentämään nuorisotyöttömyyttä ja nuorten passiivisuutta muun muassa keskittymällä haavoittuvassa asemassa oleviin nuoriin, kuten vammaisiin nuoriin, ja välillisesti

[53] Nuorten voimaannuttamisrahasto käynnistettiin 4. lokakuuta 2022, ja se toteutetaan kumppanuudessa maailman suurimpien nuorisojärjestöjen kanssa Global Youth Mobilization -järjestön kautta.
[54] EU:n ulkoisia toimia koskevan nuorisodialogifoorumin jäsenyyttä koskeva kiinnostuksenilmaisupyyntö julkaistiin 6. lokakuuta 2023.
[55] Global Gateway Civil Society and Local Authorities Dialogue Platform käynnistettiin 24. lokakuuta 2023, ja siihen osallistuu nuorisojärjestöjä.

investoimalla kaikkien EU:n alueiden taloudelliseen kehitykseen. Sosiaalisten, taloudellisten ja alueellisten erojen kaventaminen on nuorten kannalta tärkeää, koska he saavat yhdenvertaisemmin tilaisuuden työn saantiin, koulutukseen, sosiaaliseen osallisuuteen liittyviin palveluihin ja mahdollisuuksiin. Tavoitteena on auttaa nuoria hyödyntämään mahdollisuuksia heidän sosioekonomisesta taustastaan tai asuinpaikastaan riippumatta sekä edistää digitaalista ja vihreää siirtymää ja osallistavaa kasvua. Vahvistettu nuorisotakuu on jatkossakin keskeinen väline, jolla autetaan nuoria pääsemään työmarkkinoille. Elpymis- ja palautumistukivälineellä edistetään NextGenerationEU-välineen puitteissa investointeja ja uudistuksia jäsenvaltioissa keskittyen vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä muihin lapsia ja nuoria koskeviin toimintapolitiikkoihin, kuten koulutukseen ja osaamiseen.

Harjoittelut ovat nuorille tärkeä ponnahduslauta työmarkkinoille. Harjoittelun selkeiden hyötyjen vuoksi nuoret ovat pyytäneet parempia edellytyksiä koulutukselle EU:ssa ja vedonneet sen puolesta, että palkattomat harjoittelut kielletään yhtenä Euroopan nuorison teemavuoden tuloksena.[56] Euroopan parlamentti kehotti 14. kesäkuuta 2023 antamassaan päätöslauselmassa suosituksista komissiolle laadukkaista harjoittelupaikoista EU:ssa komissiota varmistamaan harjoittelun vähimmäislaatuvaatimukset, joihin sisältyy myös palkka.[57] Sitä varten komissio aikoo

- **päivittää harjoittelun laatupuitteensa** vuonna 2024 puuttuakseen oikeudenmukaisen korvauksen ja sosiaalisen suojelun saatavuuden kaltaisiin kysymyksiin. Komissio aikoo erityisesti antaa parlamentin päätöslauselman jatkotoimena lainsäädäntöehdotuksen noudattaen täysimääräisesti suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatetta ja paremman lainsäädännön periaatetta;

- toteuttaa edelleen **ALMA-aloitetta** (Aim, Learn, Master, Achieve), jonka tarkoituksena on auttaa 18–29-vuotiaita muita heikommassa asemassa olevia nuoria integroitumaan yhteiskuntaan ja työmarkkinoille muualla kuin heidän kotimaissaan. ALMA-hanketta koskevan EU:n tason ehdotuspyynnön perusteella on odotettavissa, että yli 800 työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevaa nuorta osallistuu 29 hankkeeseen koko EU:n alueella;[58]

- **toteuttaa** valistus-, mentorointi- ja valmennuskampanjoiden avulla sellaisiin ryhmiin kohdistuvia toimia, joiden **käyttämätön yrittäjyyspotentiaali on edelleen suuri**, kuten nuoret;[59]

- tukea edelleen EU:n jäsenvaltioita ja alueita **vuosien 2021–2027 koheesiopolitiikan ohjelmien täytäntöönpanossa**[60], mukaan lukien Euroopan aluekehitysrahaston työllisyyden, koulutuksen, sosiaalisen osallisuuden, sosiaali- ja terveydenhuollon, kestävän matkailun ja kulttuurin aloilla antama tuki, josta nuoret yksilöityinä kohderyhminä hyötyvät kohdealueilla määriteltyjen tarpeiden mukaisesti;

- tukea väestörakenteeseen liittyvistä haasteista, muun muassa nuorten lähtömuutosta, kärsiviä EU:n alueita **osaamisen edistämismekanismin** avulla. Tällä mekanismilla autetaan EU:n

[56] No more unpaid internships!| Euroopan nuorisofoorumi.
[57] Päätöslauselmassa kehotetaan komissiota ehdottamaan direktiiviä harjoittelusta avoimilla työmarkkinoilla, aktiiviseen työmarkkinapolitiikkaan liittyvästä harjoittelusta ja ammatilliseen koulutukseen kuuluvasta pakollisesta harjoittelusta.
[58] Tähän mennessä 15 jäsenvaltiota on sitoutunut sisällyttämään ALMA-hankkeen kansallisiin tai alueellisiin Euroopan sosiaalirahasto plussan ohjelmiinsa (2021–2027).
[59] Pk-yritysten apupaketin toimi 17.
[60] Cohesion policy – The EU's main investment policy.

alueita kouluttamaan, säilyttämään ja houkuttelemaan ihmisiä, taitoja ja osaamista, joita tarvitaan väestörakenteen muutoksen vaikutusten ratkaisemiseksi;

- tukea edelleen **Länsi-Balkanin maiden hallituksia nuorisotakuun täytäntöönpanossa** EU:n mallin mukaisesti ja edistää vastaavia lähestymistapoja naapuruusmaissa, jotta voidaan vastata koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten (NEET-nuorten) vaikeuksiin;

- tukea edelleen EU:n jäsenvaltioita **eurooppalaisen lapsitakuun** täytäntöönpanossa syrjinnän sekä sosiaalisen syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi;

- komissio yhdessä sidosryhmiensä kanssa aikoo laatia yhtenä vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevaan strategiaan[61] liittyvistä aloitteista vammaisten henkilöiden työllisyyspaketin, joka sisältää joukon ohjeita ja käytäntöjä vammaisten henkilöiden työllistymisen helpottamiseksi. Ohjeissa keskitytään muun muassa uraohjaukseen ja työhönottokäytäntöihin, jotka ovat vammaisten nuorten kannalta merkityksellisiä;

- kannustaa kehittämään vauraita, vahvempia, verkottuneita ja selviytymiskykyisiä maaseutualueita, joilla tuetaan nuorten työllisyyttä pitkän aikavälin maaseutuvision mukaisesti.

4 JATKUVA SITOUTUMINEN EUROOPAN NUORIIN

EU:n toimielimet ja jäsenvaltiot vahvistivat teemavuonna nykyistä sitoutumistaan nuoriin Euroopan nuorten osallistumisen edistämistä ja nuorisonäkökulman sisällyttämistä päätöksentekoon koskevien EU:n nuorisostrategian 2019–2027 tavoitteiden mukaisesti. On ratkaisevan tärkeää, että tätä jatketaan ja kehitetään. Lasten ja nuorten tukeminen on olennaista sen varmistamiseksi, että seuraava eurooppalaisten sukupolvi pystyy vastaamaan nopeasti muuttuvan maailman haasteisiin ja kohtaamaan tulevaisuuden luottavaisin mielin.

Euroopan komissio tukee nuoria edelleen tässä tiedonannossa esitetyillä konkreettisilla jatkotoimilla. Keskeistä tässä lähestymistavassa on teemavuoden ilmentämä yhteistoiminnallinen henki. Teemavuosi vahvisti yhteisymmärrystä siitä, että nuoriin kohdistuvat hankkeet ovat tehokkaampia ja vaikuttavampia, kun ne suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä nuorten ja nuorten sidosryhmien kanssa. Tulokset vahvistuvat entisestään, jos EU:n toimielimet sekä kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset ovat avoimia yhteistyölle ja jatkuvalle vuoropuhelulle ja sitoutuneet niihin.

Tällainen vuoropuhelu ja yhteistyö ovat erityisen tärkeitä pyrittäessä saamaan nuoret osallistumaan vuoden 2024 Euroopan parlamentin vaaleihin. Nuorten osallistuminen ei kuitenkaan rajoitu vain äänestämiseen. Se alkaa pienistä teoista, kuten vapaaehtoistyö yhteisön näytelmähankkeessa tai osallistuminen kansalliseen rantojen siivouskampanjaan. Muita nuorten osallistumisen muotoja ovat muun muassa asettuminen ehdolle opiskelijaneuvostoon, vetoomuksen käynnistäminen tai osallistuminen EU:n nuorisodialogiin, kansainväliseen nuorisojärjestöön, Euroopan nuorisotapahtumaan, Euroopan nuorisoviikkoon tai EU:n nuoriso-ohjelmien hankkeeseen. Kaikki nämä ovat esimerkkejä nuorten käytännön osallistumisesta.

[61] Komission tiedonanto *Tasa-arvon unioni:Vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva strategia 2021–2030* (COM(2021) 101 final).

Nuorille annettavat mahdollisuudet muokkaavat heitä kansalaisina ja vaikuttavat heidän valintoihinsa ja elämänpolkuihinsa. Tämä voi viime kädessä määrittää Euroopan tulevan suunnan. Sen vuoksi Euroopan unioni antaa nuorille vahvemman roolin EU:n toimintapolitiikkojen muotoilussa ja kehittämisessä.

Vuosi 2022 oli nuorten vuosi; myös tulevaisuuden pitäisi olla heidän.